

Mas Sant Joan

Sant Joan de Vilatorrada

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sant Joan de Vilatorrada
Emplaçament Passatge Mas Sant Joan, 6. Sant Joan de Vilatorrada

Coordenades:

Latitud: 41.74242
Longitud: 1.80327
UTM Est (X): 400490
UTM Nord (Y): 4621870

Classificació

Número de fitxa 08218-3
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Pre-romànic Romànic Modern Contemporani
Segle XVII-XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Observacions protecció: Ref. Cadastral: 0519247 DG 0201N
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 29210DG0201N
Autoria de la fitxa Arqueociència S.C: SL. (Raquel Valdenebro)
Data de registre de la fitxa: dl., 18/12/2000 - 01:00

Descripció

Masia adossada a l'església romànica de Sant Joan de Vilatorrada i que avui dia ha quedat totalment integrada al conjunt. Segueix l'esquema de masia tradicional catalana amb planta quadrangular i coberta a doble vessant amb la façana principal orientada a l'oest. El conjunt de la masia estava integrat per diversos edificis i antigues dependències que ara s'afegeixen al nucli principal de la casa: graners, tines, estables i dues masoveries (una d'elles es troba adossada al cantó sud de l'església romànica i ha estat convertida en l'escola de música) fent del conjunt actual un edifici en forma de U, convertint en plaça interior l'antiga era de la casa. L'edifici actual data dels segles XVII-XVIII i s'aixeca sobre el solar del primitiu Mas Sant Joan. La superfície aproximada és de 300 m². El conjunt de la masia consta de planta baixa, planta principal adequada com a vivenda i planta superior utilitzada com a golfes. A l'interior de la casa, a la planta baixa, i seguint tota la paret mitjera que comparteix amb l'església es pot apreciar el parament originari de l'església pre-romànica i romànica a la resta de pisos. En aquest segle ha patit diverses reformes estructurals: a principis del segle XX es va afegir sobre l'entrada principal una habitació creant un portal cobert que precedeix l'entrada principal de la casa. La porta principal de l'entrada mostra un gran arc adovellat que ha estat mutilat al seu cantó esquerre per la línia del mur que tanca l'angle. El parament de les parets és divers, essent de pedra treballada el nucli original de la masia, irregular els antics graners i zona de tines, i arrebossada la façana de l'antiga masoveria adossada a la casa, antics estables i la construcció situada sobre la porta de l'entrada principal.

Observacions:

El mur considerat pre-romànic que comparteix amb l'església està fet a base de carreus molt grans i ben treballats. S'ha especulat la possibilitat de què es tracti de pedres reaprofitades d'alguna antiga construcció romana en el mateix context que l'ara romana. aquest tros de mur deu fer uns 70o 80 cm. de gruix i devia ser suficient per aguantar la primitiva coberta de fusta del primer temple. La seva llargada actual és de 7 metres. Es té notícies de que quan a mitjans del segle XX els propietaris van construir una piscina a la part posterior de la casa, a tocar des absis de l'església van aparèixer tombes antropomòrfiques. Els propietaris sospiten que a l'interior de la casa, a tocar del mur pre-romànic i a l'habitació habilitada com a biblioteca es pugin trobar també tombes de l'època. El mobiliari de la casa conté alguns mobles del s. XIX en fustes nobles

Història

Els orígens del Mas Sant Joan els hem de buscar en la reorganització territorial que els comtes catalans fan en aquesta zona del Cardener als segles IX i X. El tipus d'habitat que s'imposa és predominantment dispers entorn a petites esglésies que proporcionen refugi i protecció. Predomina el mas com nucli d'explotació agrària i organització social i territorial. En moltes ocasions aprofitant la seguretat que dóna l'espai considerat sagrat entorn d'una església (sagrera) es construeixen cases i masos. Hem de suposar que és el cas del Mas Sant Joan construït des dels seus orígens a redós de l'església pre-romànica primitiva. La primera referència documental la troben al 1090, i devia pagar censos com bona part de les masies de la zona a la Canònica de la Seu de Manresa (AA.DD, 1984). El nom de mas ha anat variant al llarg des segles a mida que han anat canviant les famílies titulars que l'han posseït. Al segle XIII es coneix com a Mas Falquer, i es té notícia de que amb anterioritat al 1500 s'anomenava Mas Donat o Mas Rocafort, segurament aprofitant el cognom de la família establerta. El 1501 torna a canviar de nom anomenant-se Mas Vilomara arran de l'establiment que aquest any es fa a Antoni Vilomara, pagès de Castellgalí per un mercader de Solsona a canvi d'un cens de 17 sous, una quartera de civada i dos pollastres (AA.DD, 1984). És ben normal que bona part dels masos de la zona canviessin de propietari i nom diverses vegades al llarg dels segles, però ho van fer especialment durant els segles XVII i XVIII quan la situació econòmica estava subjecta als daltabaix de les crisis i males collites, iniciant-se moltes vegades un procés d'endeutament imparable que acabava en venda. A finals del s. XVII és comú que moltes d'aquestes masies siguin venudes a altres

pagesos de l' terme o a membres de les classes urbanes enriquides. És el cas del mas Sant Joan anomenat encara mas Vilomara, sabem que a principis del segle XVIII havia esta comprat per Josep Escorsell, blanquer de Manresa, que aquest el va vendre a causa dels deutes " a carta de gràcia", i que finalment va arribar per herència a Josep Feixes i Llobet, del mas Llobet el 1699 (AA.DD, 1984). L'any 1709 es va treure la carta de gràcia; però, malgrat això, la situació econòmica del mas devia ser problemàtica, ja que l'any 1802 la mateixa família el ven a Ignasi Soler, hisendat de Manresa (propietari de la casa Oller) . L'estabilitat econòmica arriba en moltes ocasions a finals del s. XVIII i al llarg del s. XIX amb la intensificació del cultiu de la vinya i la producció en moltes vegades de manera intensiva de vins i aiguardents. Formaven part del patrimoni del mas Sant Joan bona part de les terres situades entre el Collbaix i el riu, i és ben sabut que bona part d'elles van estar dedicades al conreu de la vinya a finals del s. XIX com encara mostren moltes feixes i barraques de vinya als peus de la muntanya del Collbaix. La situació del mas devia ser bona en aquests moments doncs contava amb dues masoveries amb les dues famílies de masovers: Una que va ser construïda adossada a la casa principal, al seu cantó de ponent; i altre que es va aixecar adossada a la nau sud de l'església (actual escola de música). A mitjans del s. XIX el va comprar la família Suanya que n'és l'actual propietària. Entre els membres d'aquesta família es compta l'arquitecte de l'església parroquial construïda el 1908 (Miquel Suanya). Fins a mitjans del segle XX encara comptava amb algunes terres i una família de masovers vivint a la masoveria afegida a la casa, mentre que l'altre aixecada al costat de l'església s'havia convertit ja en una casa de llogaters. Al llarg d'aquest segle el mas ha anat venent les seves propietats, de manera que bona part del nucli urbà actual, s'assenta sobre les seves antigues terres, quedant limitat actualment al conjunt edificat de la casa.

Bibliografia

AA.DD. (1990), L'església antiga de Sant Joan de Vilatorrada. Sant Joan de Vilatorrada. AA.DD.(1984), Sant Joan de Vilatorrada. Catalunya romànica. Vol XI. El Bages. Enciclopèdia catalana. Pàgs.444-446.
AA.DD.(1984), Recopilació de la història del municipi de Sant Joan de Vilatorrada. Sant Joan de Vilatorrada. BENET I CLARÀ A.(1985), Història de Manresa. Dels orígens al s.XI. Manresa. COMAS I CLOSAS F.(1988), Sant Joan de Vilatorrada. Història del Bages. Vol II. Ed. Parcir. Manresa. Pàgs.379-402. DÍAZ P.(1980), Estudi del Mas Vilatorrada. Sant Joan de Vilatorrada.

